

Секція: Економічні науки

Ватченко Борис Сергійович

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва та економіки підприємств
Університет митної справи та фінансів
м. Дніпро, Україна*

Шаранов Роман Сергійович

*магістр кафедри підприємництва та економіки підприємств
Університету митної справи та фінансів
м. Дніпро, Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Нестабільність економічної, політичної та соціальної сфери в країні призвели до збільшення кількості підприємств, які знаходяться у кризовому стані. В зв'язку з цим важливе місце має приділятися ефективності процесу антикризового управління, вибору методів передбачення та подолання кризових явищ, тому що від цього залежить не лише вихід підприємства з кризового стану, а й запобігання його виникнення в майбутньому.

Проблема антикризового управління підприємствами є предметом інтересу багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Теоретичні, методологічні засади та практичний інструментарій антикризового управління досліджували такі вчені та науковці як Проблема антикризового управління підприємствами є предметом інтересу багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Теоретичні, методологічні засади та практичний інструментарій антикризового управління досліджували такі вчені та науковці як І. О. Бланк, С. Г. Беляєв, В. І. Кошкін, Е. А. Уткін, Л.

С. Ситник, Л. О. Лігоненко, Д. В. Нізалов, О. В. Коваленко, В. М. Маховка та інші. Однак варто відзначити, що надаються різні підходи до тлумачення та визначення методів антикризового управління.

Так, Нізалов Д. В. [1] та Коваленко О. В. [2] в своїх публікаціях, аналізуючи методи антикризового управління, виділяють 2 наступні групи: тактичні і стратегічні, залежно від результатів, які має підприємство в разі їх застосування (табл. 1).

Таблиця 1

Методи антикризового управління

Тактичні	Стратегічні
1. Санація	1. Ліквідація
2. Даунсайзинг	2. Створення нових підприємств
3. Банкрутство	3. Регуляризація
	4. Модернізація
	5. Злиття
	6. Диверсифікація
	7. Реструктуризація
	8. Реінжиніринг

Автори стверджують, що до тактичних методів відносяться санація, даунсайзинг та банкрутство. Застосування цих методів спрямовано на швидке покращення фінансових показників підприємства, тобто подолання наслідків кризи. Проте у більшості випадків цих методів недостатньо для усунення причин кризового стану – неефективної системи управління. А це потребує використання заходів більш тривалої дії.

Друга група – стратегічні методи – застосування яких змінює сутність бізнесу підприємства. Результати їхнього застосування підприємство відчуває, як правило, не одразу, проте їх використання змінює сутність бізнесу, змінює його якісні характеристики, такі, як конкурентоспроможність, інвестиційна привабливість, клієнтоорієнтованість, інноваційність.

Існування такої значної кількості методів пов'язано, принаймні, з двома причинами: наявністю декількох підходів до антикризового

управління підприємством та різною природою та причиною самих кризових явищ [1].

Маховка В. М. дає іншу класифікацію методів антикризового управління (табл. 2) [3].

Таблиця 2

Методи антикризового управління

Тактичні	Стратегічні
1. Діагностика	1. Санація
2. Моніторинг	2. Банкрутство
3. Аутосорсинг	3. Реструктуризація
4. Бенчмаркінг	
5. Даунсайзинг	
6. Контролінг	
7. Аудит бізнес-процесів	

Якщо вважати, що антикризове управління – це система управлінських заходів щодо діагностики, упередження, нейтралізації і подолання кризових явищ з метою забезпечення життєздатності суб'єкта господарювання та недопущення виникнення ситуації його банкрутства, то на нашу думку можна виділити 3 групи методів антикризового управління (рис. 1).

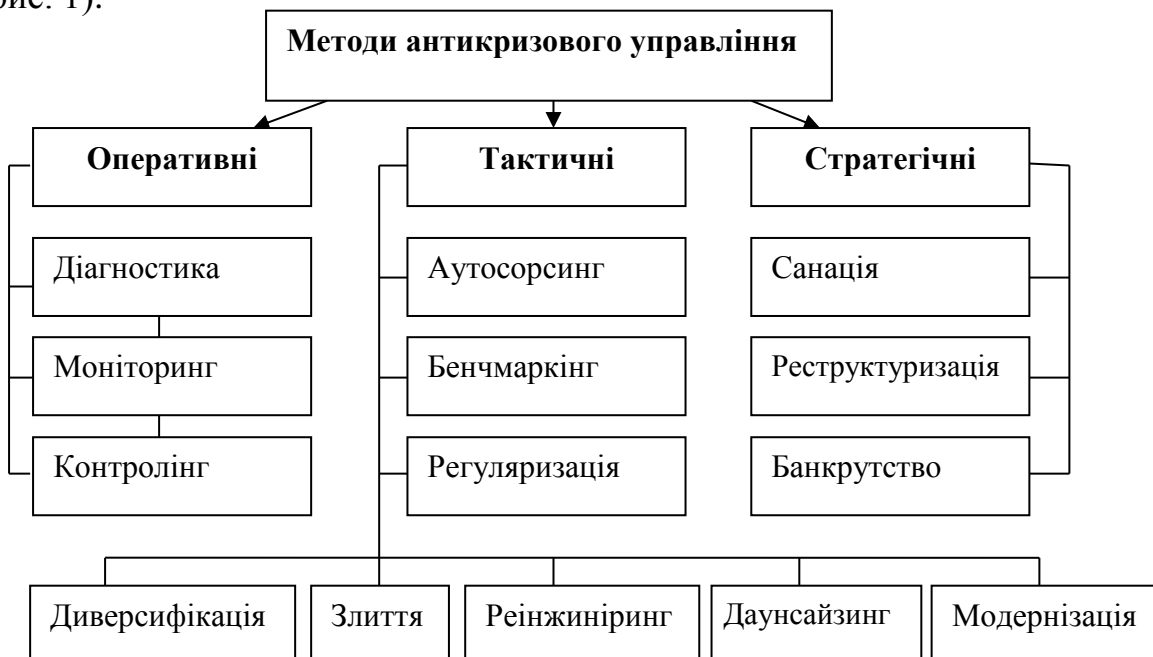

Рис. 1. Методи антикризового управління

Перша група – оперативні – це методи, що мають діяти на підприємстві постійно з метою завчасного виявлення кризових явищ (строком до 1 року). До цієї групи можна віднести діагностику, моніторинг та контролінг.

Друга група – тактичні – це методи, які слід застосовувати на ранніх стадіях виявлення кризи. Їх діяльність спрямована на покращення фінансових та економічних показників підприємства (строком до 3 років). До таких методів віднесемо аутосорсинг, бенчмаркінг, регуляризацію, модернізацію, диверсифікацію, злиття, реінжиніринг та даунсайзинг.

Третя група більш глобальні методи - стратегічні. Це комплекс заходів більш тривалої дії (строком від 3 років) стосовно виходу підприємства з кризи. Застосування цих методів змінює сутність бізнесу підприємства. До цієї групи віднесемо санацію, реструктуризацію та банкрутство.

Виходячи з вище сказаного, керівництво підприємства повинно використовувати такий метод антикризового управління, який би дав змогу йому значно швидше покращити фінансові показники його діяльності та подолати наслідки кризи.

Література

1. Нізалов Д. В. Антикризове управління: вибір методів / Д. В. Нізалов // Держава та регіони. – 2001. – № 1. – С. 58.
2. Коваленко О. В. Методи антикризового управління підприємством / О. В. Коваленко, С. В. Галь // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії: збірник наукових праць. – 2014. – Вип. 8. – С.107-114.
3. Маховка В. М. Процес, методи та функції антикризового управління на підприємстві / В. М. Маховка // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2012. – № 1(52). – С. 219–225.